

Poštarnina pišćena u gotovu.

"Dalmatin. Hrvat" je vlasništvo promocijskog odbora "Hrvatske Štamparske Zadruge" s. o. o., u osnutku u Šibeniku.

Pisma i novi šalju se na adresu: "Dalmatin. Hrvat" - Šibenik, Glavna pošta 100.

Rukopisi se ne vraćaju. - Pisma ne frankirana na primaju, anonimna u koč.

DALMATINSKI HRVAT

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE.

God. III.

ŠIBENIK, 23. LISTOPADA 1924.

Br. 91

Zapljená broja 89. „Dalmatinskog Hrvata“.

Oru istu večer, kada se je proglašalo za pad Davidovićeve vlade, naš list je po Državnom odvjetništvu bio zaplijenjen. Nekoliko brojeva je bilo pošteđeno od zapljene, ali netom se je pokazala na pamolu PP. vlada, rečki da je našim cenzorima dala poticaja i kurože, da nastave sa već prije uobičajenim pragnostinama ovog hrvatskog republikanskog, sjeverodalmatinskog glasila.

A da bi zašlo, ni po jada! — U kraljevskom Beogradu izlazi, veoma uvaženo glasilo srpskih radikalica protivčavaca: „Radikal“, kojeg uredjuje Dr. Momčilo Ivanić i neustrašivo se bori za sporazum Hrvata i Srba i za očuvanje parlamentarizma. G. Dr. Ivanić, kao i njegovo glasilo se monarhisti od pete do glave. On je dakle, u br. 58. od 11/10 svoga „Radikal“ napisaо, pod svojim punim imenom, članski „Sporazum i kriza vlade“. Ulomak toga članka bio je prenesen u našem listu i popraćen sa dvije nedužne stavke, kojima se kritizira opoziciju, koja hoće da se postavi nad oba ustavna faktora, u ovoj zemlji.

Na drugom mjestu prenijeli smo pod rubrikom „Ustirići“, iz beogradskog „Republike“ koju urediše g. Jaka Prodanović, bioši 30-godišnji ministar u predvoru Srbiji, jedan sustavnik „Ministar vojni general Hadžić“, onako kako ga je donijela „Republika“, bez ijdene riječi kontentura.

Sasvim tim nama je to bilo zaplijenjenol!

Po ustavu člana 13. kuo i potu nedavnom rješenju Prizivnog Sudišta u Splitu nemože se i ne smije se pljeniti ono, što je nepljenjeno lzašlo u bilo kojem kraju naše države, jer je ustav za cilju državu isti i gradjani su po ustavu i zakonu jednaki. Pogoljno nemože šibenska cenzura zaplijeniti ono, što je Dr.

Ivančić nepljenjeno napisao i nštampano u Beogradu, u sijelu najviših i vrhovnih vlasti za cilju ovu dežasu.

Kada dakle u rečenim sastavcima nema ništa pljenjivo, za beogradsku cenzuru, pa ni za splitsku, jer nijedna ni druga nisu zaplijenile ni „Radikal“ ni „Republiku“, — kako onda to može pljeniti, šibenska cenzura? Je li moguće da je dobila, i od koga, takove naloge? Je li to kriji, ona „nesretna“ republikanska zvijezda, pod kojom se je „Dalmatinski Hrvat“ radio, ili su koji drugi „patriotski“ razlozi po srijedi?

Pozovući rođajušnu revnost naseg državnog odvjetnika, iako nas je zapljena iznenadila, ipak nas nije začudila, koliko nas je začudila presuda Sudbenog Dvora u Šibeniku, kojom se potvrđuje zapljena i koja glasi:

Pr. 24/24.2.

U Ime Njegova Veličanstva Kralja Kr. Okružni sud u Šibeniku kao sudbeni Dvor I. Molbe u tiskovnim posilima rješavao je prelogu 17. oktobra 1924. Ss 12/24/1. kr. državnog Odvjetništva u Šibeniku vrhu zapljene ulomaka članka

„Slom takvog prestola“ i baš u stavkama od riječi „To može opet narod“ do riječi „slom takvog prestola“, od riječi „nije potrebno“ do riječi „sa ogromnom većinom u narodu“, od riječi „proti narodnoj volji“ do riječi „pobjeđuju sve njezine protivnike“; te članka „Ministar vojni“ od riječi „ovaj najnoviji događaj“ do riječi „zločinac je prava narodu“ u broju 89 časopisa „Dalmatinski Hrvat“ štampanog u Šibeniku dana 10. oktobra 1924. Utkom Pučke Tiskare pod odgovornim uredništvom Josipa Drezga u Šibeniku, jer da u tom ulomku spriječava ustavu Vladoca i Izazov mirnog protiv države kao cjeline, sastavljeni kr. Državno Odvjetništvo, u javnoj sjednici,

presudio je:

I. Osnujući se zapljena ulomaka članka „Slom takvog Prestola“ i baš u stavkama od riječi „To može opet narod“ do riječi „slom takvog Prestola“ od riječi „nije potrebno“ do riječi „sa ogromnom većinom u narodu“ te od riječi „proti narod-

noj volji“ do riječi „pobjeđuju sve njezine protivnike“; te ulomki članka „Ministar vojni“ od riječi „ovaj najnoviji događaj“, do riječi „zločinac je prava narodu“ objelodanjeni u br. 89 časopisa „Dalmatinski Hrvat“ štampanog u Šibeniku dne 16. oktobra 1924. Utkom Pučke Tiskare pod odgovornim uredništvom Josipa Drezge.

II. Zaprijećuju se daljnje rasirenje odnosno prodavanje upitnog časopisa u pogledu zaplijenjenih ulomaka članova

III. Odredjuje se uoštenje povratnih primjeraka i onih koji će biti povratani, razmrećući odnosno tipografskog sastava na stroju i objelodanjenje ove osude.

Razlozi:

Zaplijenjeni ulomci člana gori naveđenih sadrže uverenje Vladara i iskazuju vršnju i negodovanje prava našoj državi kao cjelini, te je prava tomu u smislu čl.

13. 138 Ustava trebalo potvrditi zabranu restoranja i prodavanja.

Kr. Okružni sud u Šibeniku
dne 17. oktobra 1924.

Spasitelin

Proti toj osudi mi smo uložili odmah Pritužbu Okružnom Sudu. Sud će, pošto se radi o prešnjim tiskovnim posilima, odmah ureći raspravu, na kojoj ćemo iznijeti i čvrsto zastupati naše, po zakonu i presudama utvrđeno, stanovište.

U našem pak republikanskom radu, za čovječnost, ravnopravnost i sporazum, borit ćemo se proti svim prognoštivima i šikanacijama, do zadnjeg daha, uz geslo: „Zivila Republika!“

Odkrivene pripreme za krvavi pokolj i gradjanski rat

Pronadjeno oružje, razdavano po vojnoj komandi.

Potvrđene informacije „Hrvata“.

17 tek. su stigli u Glinu zamjenik pokrajinskog namjesnika g. dr. Gojković sa nar. zastupnicima drom. Perneron i Edom Markovićem, i pošli ravno u općinsko poglavarstvo, gdje ih nitko nije očekivao.

Povod tomu dala je prijava nar. zast. Ede Markovića Pokrajinskoj Upravi, da se u općinskom poglavarstvu nalazi zatnata količina pušaka i municije.

Na poziv dra. Gojkovića priznali su općinski činovnici, da se dolista u zgradi općinskog poglavarstva nalazi sakriveno spremljeno oružje i municija.

4. Utvrđeno je, da je pravo imao

opć. zgrade, te je u njoj pronađeno više sanduka vojničkih pušaka i vojničke municije, koje je dr. Gojković zaplijenio.

Puške i municije su vojničke provenijencije.

Utvrđeno je dakle službeno:

1. da je razdavano oružje i municija po vojnim komandama;

2. da je razdavano vojničko oružje i vojničke municije;

3. da je razdano „pouzdanim“ tj. Pašćevim i Pribićevićevim ljudima u neku tajnu, ali nama Hrvatima dobro poznatu svrhu;

4. Utvrđeno je, da je pravo imao g. N. Petrović, a da je ministar vojni i mornarice gospodin general Hadžić — lagao, da li svjesno ili nesvesno, to je njegova stvar.

5. Utvrđeno je, da se je spremao po vojnim komandama oružani pokolj Hrvata i krvavi gradjanski rat u smislu bjelinskoga Pašćeva gorova, nakon kojega je on s Pribićevićem dobio vladu.

Pozdrav trobojnici Pakoštanske HRSS.

(Spjeva: Josip Brać)

Jedno jutro prij neg svane zora Glas zaori sa Jadranskog mora I odjekne poput grova jeke U krajeve bliže idaleke Sto je svjeta na sve četiri strane Sve umorne i slušati slone Sto to zemljom tako strašno stresa Kann da se ore sva nebesa Velčbil te stresko ko šilica Probudi se vila Hrvatica Djevojačke uređila vlni Stane slušat odkuda su glasi. Sili sidi vilo Hrvatice S Velebitu na tvrde litice K' name dolje u primorje ravno Gdje te vilo čekamo odvuno. K' Pakoštanim selu malenome Od starine vilo hrvatskome

Gdje zastava roda hrvatskoga Blagostov je primila od Boga. Ona vilo pozivile te k' sebi Neki našog da izruči tebi. Leti vila nečekaju dana Na klisuru starine Jadranu Zvonkim glasom usklikuju vila Zdravno da si trobojnici mila Zdravno da si zvjezdo moja roda Po lebi će svanuti sloboda Svakom selu varoši i gradu Koji ljubav, ušenje i nadu Polozijo u tvoje je krilo. Hvala tebi moja bjela vilo Zasluga je i tvoja što s' roda Spali lanci, uskršla sloboda Al još rod naš čeka borba ljtua. Zato sam te ja ovoga puta U primorje ravno zvala dolje Da poletiš na narodno polje. Da pozdraviš pravke naroda Koje slavi narodna sloboda. Leti vilo dlijem naših gora Beri cvjeće granje od lovora.

I od toga ti sapleti vjence Pak okili narodne prvece Svejžim cvjećem sa hrvatskih gora Krunkom slave vijencem od lovora. Naijepi spusti svoja bijela krlia Pak poleti do Zagreba bijela Ranom zorom prij sunca orvića I pozdravi Stjepana Radića Lovor vijencem okiti mu glavu Zvonkim glasom klikni mu u slavu, Zdravno grano sloboba svoga roda Kojeg danas sreća i sloboda Po tebi je uskršla iz groba Jer čovjekom učinio si roba Kud bodio cvatilo ti cvijeće Pratilo te vječno pramaleće Taj ti pozdrav izručuje vila A šalje ga trobojnica mila Što blagostov primila je Boga Sred Pakoštan selu malenoga. Još pozdravlja svoje sabornike Hrvatskoga roda zastupnike Da uslaju s' tobom na tom putu Dok završe ovu borbu ljtua.

A kad svrše to pravedno djelo Trobojka će ovjenčat im čelo. Tad pozdravi sivog sokolića Zastupnika Rudu Bočinu Njemu vilo podaj kitu cvjeća Da ga ona svako-dnevno sjeca Uz potrebe majke domovine I na onu njegove općine Gde krvnici danas ko i prije Krv narodnu piju poput zmije. Tad poleti gradu Šibeniku I pozdravi od Hrvata diku Josi Drezgu milog kuma moga Daj mu kitu cvijeća mirisnoga Preporuke netreba mu dati Jer ga dobro poznaju Hrvati. A desnicu moga Drezge kuma Pribićeva poznaje orjuna On je spravan svakome času Život dati hrvatskome spasu Njemu reci da se ja ponosim Na mom krstu što mu ime nosim. Tad poleti hrvatskoj deliji Mome starcu Jeriniću Mi

Hrvatsko Sokolstvo.

'Sokolska koračnica.

Sokol snažna širi krila
Pod barjakom hrvatskim,
Da donese svim slobodu
Svojim lijelom junačkim.

Ne nosimo bajunete,
Ni na pušci krv i smrt
Al' sokolsko bratstvo naše
Dušmana će svakog stri.

Mi smo četa ponosita
Sve po izbori div i lav —
Hajde, žuri, mili rode,
U sokolsko kolo sav.

Pocijepani — ludje roblje,
A svi skupa — Božji grom :
S tog, Hrvati, svi i svuda
Svoj se žurno hvataj k svom :

Poljodjelci i radnici,
Obrtnici — zbriste znoj.
I vi, braćo, svi od pera, —
Složno hrat uz brata stoj!

Sokol širi snažna krila,
Ljeti lijetom junačkim —
Složno, braćo, brat uz brata,
Pod barjakom hrvatskim.

Gornja Sokolska koračnica, je spjevana na zaključak Središnjeg odbora od 8 prosinca 1923. Ova se koračnica imade pjevati po melodijsi „Silnimi snagom sokolom...“ (Majlana je Dalmacija...), a pošto ju je usvojio HSS, sva društva „Hrvatski Sokol“ imadu pjevali sokolsku koračnicu samo s ovim tekstom.

„Hrvatski Sokol“ u Pakoštanim i Novigradu. Nakon osnutka „Hrvatskog Sokola“ u Šibeniku, takova društva su osnovana i u Pakoštanim i u Novigradu. Sada će se na stojanju Hrvatskog Sokola u Šibeniku osnovati još nekoliko društava po sjevernoj Dalmaciji, a istodobno će se po nekim selima osnovati i seljački sokolski odjeli, po uzoru onih u Hrvatskoj.

Profesori i djaci mogu u „Hrvatski Sokol“. „Narodne Novine“ od 22 rujna ove god. službeno priopćuju: Ministar Prosijević odlukom svojom od 12 kolovoza 1924. P. broj 8132 stavlja je van snage raspis Ministra Prosijevića P. 7.307 od 25 srpnja 1924., kojim je zabranjeno nastavnici i učenici da stupaju u druga koja gimnastičko-sportska društva ili organizacije osim „Jugoslavenskoga sokača“.

Dosljedno tome stavlja se ovim i ovannošta okružnica od 28. maja 1924. broj 20.829 van snage.

Podjedno se upozorava, da se ne smije siliti podmladak da stupi u bilo koji Sokol, nego da se to ima prepustiti njegovom slobodnom izboru.

Njemu vi lo podaj lovov vjenac
Jer i on je hrvatski prvenac
U njega je jedna dobra strana
Borbni mu je svakidašnja hrana
Duh i srce ne popušta ljestvu
Vazda žudi pravednome djelu
Zalud ose u potaji zuju
Otrov kupe da mu duh otraju
U starca je od čelika ljestvo
A duh srce, ovjenčaje djelo
I ozinka je starca Mije mogu:
„Vjera u Boga i seljačka sloga“.
Tad pozdravi moju omladinu
Koja ljubi majku domovinu
Toj mladosti ljubi viho lice
I podaj im lovora grančice
I reci joj da neka ustraje
Jer na njojzi budućnost ostaje
Tad poleti i budi vesela
Kroz dvadeset varoši i sela
Koji no su na krištenju mojne
Počast da vidi hrvatsko
Njima podaj viho blagoslova
Nek u srcu nose moja slova:

Pravi

Schicht-sapun s markom „Jelen“
štedi vrijeme i novac. Više vrijedi jedanput pre-
vući rublje na pravi SCHICHT-sapunom, nego
triput običnim kojim drugim.

Pazi na ime Schicht i marku „Jelen“ !

Iz Hrv. Rep. Selj. Stranke.

ZBOROVI HRSS. Tri velike skupštine HRSS u dalmatinskoj Hrvatskoj bit će, i to: jedna u Drnišu u subotu dne 1. studena, t. j. na dan Svih Svetih u 11 sati prije podne; druga sutradan dne 2. studena u Solinu, takoder u 11 sati prije podne; napokon treća u Kamenomostu kraj Imotskoga dne 9. studenoga.

U nedjelju dne 19. o. mj. bile su skupštine, kako je već oglašeno: u 11 sati u Kruševici kod Šamca na Savi; u Gospicu (Lika) u 11 sati; u Našicama o podne; u Pušiću (općina Netretić, kolar Karlovac) u 11 sati; u Virovitici u 10 sati; u Dubrancu (kolar Velika Gorica) podne. Nadalje u Dolnjoj Stubici (u hrvatskom Zagorju) u 10 i po sati; u Gornjoj Rieki kod Varaždina (kolar Novi Marof) u 2 s. popodne.

U nedjelju, dne 26. o. mj., bit će javne skupštine HRSS: u Zaboku (hrvatsko Zagorje) u 10 sati prije podne; u Prugovu (kolar Grgurjevac u Podravini) u 7 sata popodne; u Ogulinu u 11 sati; u Križevcima u 10 sati, u Kutni (Moslavina) o podne i u Kravarskom (kolar Velika Gorica) o podne.

U nedjelju, dne 2 studena, bit će javna skupština HRSS u Pakračkoj Poljanu u 10 sati prije podne; u Jaimičkoj Kiselinu na Kupi (kolar Pisarovina) o podne i u Črcu (takoder Doljni Miholjac) u 10 sati prije podne.

Iz Narodne Skupštine. Prigodom otvorenja novog skupštinskog zasjedanja, koje je uslijedilo nakon što je naš predsjednik Radić iz Zagreba telefonski odredio da naše Hrvatsko Narodno Zastupstvo ostavi narodnu skupštinu u Beogradu za slučaj, ne bude li ista otvorena 20. tek. mj., za kada je bila sazvana, — bilo je birano slijedeće časništvo; u predsjedništvo skupštine: Lj. Jovanović, predsjednik; dr. Vlastko Maček zastupnik HRSS I, podpredsjednik zastupnik Hohnjec II, podpredsjednik;

„Vjera u Boga i seljačka sloga“ Smrvić će dušmana svakoga. Tad se vrati Pakoštanim k meni Lovor vjenac donesi zeleni Da okitи redovnika diku Božićeg slugu starinu Don Niku Lovor vjenac podaj mu zeleni Za pjesmici što je spjevo meni Na dan moga svetoga krštenja Što je rodū čitao moljenja Tad opletli djevičansku krunu Snjom okili mojo dragu kumu Koja svojom gizdavom mladosti Čar je dala cijeloj svećnosti.

Kad je vila nalog izvršila Što joj dala trobojnica mila Odletjela k' Velebit planini Pak zapjeva majci domovinu: Zdrav da si majko svih Hrvata Dušmanina neka ježa hvata Jer kad na te krvnu spusti ruku Paklenu će pretrpiti muku Kad na tvoje dveri nogu spusti Njegovi će osvanuti pusti.



sekretari: Alić (musliman); Rudo Bađinić zastupnik HRSS; Kremžar (klerikalac) i Djordjević (demokrat).

Velika skupština HRSS u Gospicu. U nedjelju na 19. c. m. obdržavala se je velika skupština HRSS u Gospicu. Pristupilo je preko 20.000 ljudi. Na zbor je došao i sam predsjednik Radić i držao veoma važan govor za današnje prilike. Zastoko se je obratio na borbu, koja se u Beogradu vodi proti Hrvatima, i na zahtjev da se mi odredimo pacifizma i zabacimo republikanstvo, za to da nam daju 2-3 mjesto u ministarstvu, a oni da ih drže 10-15.

Osvrnuć se je na okrteke u Glini, gdje je zamijenjagr. namjesnika dr. Gajković sa dva poslanika HRSS, u tamjanjoj katarškoj oblasti otkrio velike količine crutja i municije, koja je imala biti podleđena dobrovojima i „pouzdanim“ elementima u svrhu radikalnog pribježevićevog puča. Govorio je dalje o subotnjoj skupštinskoj sjednici, na kojoj su občevali dr. Maček, da će ga izabrati predsjednikom. U slučaju da se povrati PP. strahovlada zastupnici HRSS će oštaviti Beograd i više se nikada neće u nju povratiti. Tako je i dr. Maček juče u Beogradu referisao. Hvali Davidoviću, ali da bi morao biti onako hrvabar, kako je pošten. On nije smio dati ostavke, dok ima povjerenja skupštine. Njegova ostavka znači državni udar.

Predsjednik Radić kaže dalje, da je dr. Korošec na vrhovnom mjestu zaprijetio, da će Sloveniju prepustiti republikancima, a sam oputovati u inozemstvo; Spaho je također izjavio da će u izborima istupiti kao HRSS. Jovanović da mu je izjavio, kako je on za reviziju ustava i da će on dati više HRSS-eg Davidovića, ali ga je on odbio. „Kad sporazum nemožemo postignuti u Beogradu, mi ćemo ga ostvariti u Zagrebu. Temelj za postignuće našega programa već je tu!“

Nakon skupštine odvezao se je naš predsjednik u Zagreb, da prisustvuje u takmiči Šaški-Gradjanški, gdje su mu bile priredjene oduševljene ovacije

Naši dopisi.

Odjek tajne okružnice vel. žup. Dr. Perovića. Pišu nam iz Prvić-Sepurine. Na 19. decembra pr. god. osudjeni su šibenskoj policiji Šime Antić Ivanov i Jakov Ukić Ivanov, svaki po 3 dana zatvora ili 50 din. globe zato što ih je zloglasni i lažižandarm Gjuro Kasap krivo tužio, da su dana 23/11. p. g. bučili i halabučili sā nadučiteljem Naglerom u kašno doba noći po ulicama, rušeli javni mir i red. Dočim na stvari je bilo ovo: Tog istog dana, kada je „Prosvojni odbor“ svršio u poduzimanju umjetnog pjevanja; lažižandarm Gjuro Kasap dočeka izlazeće pjevače sa najpogrđnjim psovjkama, jednog mladića ošamarili cijelim rukom po obrazu a za drugim se potegne nogom ali ne dohvati. Tada kada bjesan pas, počne goniti kući mirno pučanstvo koje se je nalazio na ulici. Naidje na Jakova Ukića Ivanova koji mirno idjaše svojom kući i naredi mu da i on tjeraj ljude,

ali ovaj ode ravno svojoj kući. Napokon nađide na 5-čcu mirno sjedjećih seljana, bez ikakvog uzroka stade ih goniti kući, što ovi i učiniše osim Šime Antića Ivanova koji bijede znati uzrok zašto ga se goni kući prije 8 sati, jer on kao miran i slobodan gradjanin valja imade prava stajati mirno na ulici. Ali lažižandarm i nadalje zahtjevaše da mora poći kući, ovaj da izbjegne posljedicama koje bi mogle nastati, ustane i oide.

Na policiji osudjeni su dokazivali, kako je lažna lažižandarma skroz lažna i navadjali više svjedoka ali uzaledno — žandarmu se mora vjerovati.

Proti ovakvoj osudi, osudjeni uživo pravovremeno utok na velikog župana u Splitu, navadjujući skroz lažnu prijavu Kasapa i zahtjevaju istragu ili neki lažižandarm nadje dvojicu svjedoka koji će dokazati istinitost njegovih navoda a osudjeni se podlažu svakoj kazni. 31/3 t. g. osudjeni bijahu pozvati na policiju kada im je kazato, da je veliki župan odbio njihov utok a daljinjeg utoka nema nego plati ili u zatvor. Kada platiše po 50 din. zahtjevahu potvrdu, ali ju nedobiše. Jadna Liku.... Jedan od osudjenih.

Slob velikosrbu u Krapnju. Pišu nam iz Krapnja: Ovdje su velikosrbi zemljoradnici bili razvili krila crnog austrijskog orla preko svega otoka da ni Hrvati nismo mogli više slobodno disati. Izmedju njih najviše su se isticali kao Velikosrbski zemljoradnici Josip Tanfara, i Frane Tudić i Ive Jurić. Tri najtjesnija prijatelja sibenskog sindaka Blaževića ugitali su po selu između naroda, da se ide u Sibenik na zbor radi vina. Težaci neznaјući za istinu ukraše se na parobrod. Kad su došli u Šibenik i vidili da su bili prevareni pobijeoše iz Blaževićeva društva, razvise hrvatsku zastavu i podjose u prostorije HRSS-a, gdje su bili primljeni kao braća. Na povratak odoše na parobrod sa hrvatskom zastavom. Uzao čas po njih. Velikosrpski zemljoradnici návališe na njih, oteše im hrvatsku zastavu, vrijedaju im oca i majku, i na koncu javše ih policiji. Ova znajući da ju još uviđek u Šibeniku brani velikosrpski apsolutizam uapsi republikance Milutinu Andriju pok. Šime i njegovu drugu i osudi ih na mjesec dana tannice ili 600 din. globe.

Iz Markova pašaluka. Pišu nam iz Polače: Kako je svakomu poznato ove je godine bila loša ljetina bjeležila žitja također i u bari, zbog vode radi neuredjenih jaruga propalo većinom žitij, pak krumplir, kupus i ostalo povrće. Kmetovi pritužili se upravniku Jankolovicu kako će smoći podmiriti najanjaninu od prazne zemlje. Poslao on pregledati svog duglavnika oberpoljara Marka Brzića koji je u pljački Jankolovicu, da spasi što se dade, orobio inagazu postao trgovac u velike ko Greinitz u Trstu te krišom prodavao žicene kolače po selima te čak u Drnišu,

ali navrnut političkim našom upravniku znao je kako će taj svoj delikatni posao obaviti. Neki novi skladistar Jankolović Petković, bez ikakve spreme jer nezna ni računati zbrojitu, čedo slike Marko-Ilijine lige, kupio bi namještajne po Jankoloviću na mrežu da ih odvede na baktoreološtu stanicu Jovana (prije Giovanni raspnač „Piccola“ pok. Ivana) ili na Ilijinu, navrnut se na radikale, grozio se tuj skladistar krem Ančić, ako se neupiše u radikalstvo stado, škruštuće le je odlavle, jer ovde zapovedam. Neznamo kad će svršiti ovo zulumčarenje na Držinjanu. Ko pita travu, donesi buletin od Ilike, od Jurkovića itd. Nu vidi kako je naš vrijedni Marko priputio svoje podredjene namještajne da vrše točno svoju dužnost. Svaka sila do vremena. Vrijeme gradi po kolatu kule, vrijeme gradi, vrijeme razgraduje.

Prvič-Luka, 18/10 1924.

Trijezniji ljudi i sela Prvič-Luke učinili su ima mjesec dana jednu molbu na Općinsku Upravu u Zlarinu, tražeći izmjenu seoskog glavarja, koji je svojim djelovanjem, pod vlastom PP., dosta nanijeo zla ovom pučanstvu. O našem glavarju, dosta su već pisale novine. Općinska Uprava, za stalno dogovorno sa našim glavarom, povratila je molbu natrag, tražeći da se bilježuje molba i da se 220 dinara takse i to : (Din. 115 za 19 potpisa, a pet din. za svaki potpis = 95).

Seoski je glavar kupio potpis protiv našeg bivšeg župnika i ta je njegova žalba prošla više ureda, nego što je onaj naša općina, pak vlasti niješ tružile te takse.

Kako je naša općina postala delikatna u vršenju državnih zakona! Moguće misli i dalje pašovati kako pod Vladom PP. Urediti ćemo i tu stvar sa exponentima PP. vlade na Općinskoj Upravi u Zlarinu!

Nekoliko seljana.

Betina, 4/10 o. g. Na sv. Jeronima u večer između 8 i 9 sati, jedna grupa od dvadesetak radikalaca i demokrata, oružana batinama, kamenjem i revolverima, navalila je na kuću Nikole Juroša, republikanca, nakanom da ga izuzlati, a možda, kako su to prije navješćivali i - ubije. -- Kada tu nisu nikoga našli, posli su selom urličći „Doli Radić“ i tražeći po gostonama kojega radićeva.

Danas, pošto je svelkovina, izvješće je jutros hrvatski trobojku, na svoju teracu 7 metara visoku, po običaju. Dok je bio zaposlen u drugoj kući, između 1 i 2 sata popodne, popeli se valjdo neki od tih junaka i odnijeli mu s kuće hrvatsku zastavu. Sve potrage za zastavom ostale su do danas bezuspješne. Zastave nemaju pa nema. Prijavljen je je i seoskim i državnim vlastima, pa smo uvjereni, da će se ipak lopova otkriti. -- Sva ova hajka upereni proti brači Juroš je zato, što su oni republikanci i neće nikako u plačenički, batinaski tor.

Domaće vijesti.

Banca Adriatica (Jadranska Ban-ka) Trstu je obustavila plaćanja. Nakon nepravde učinjene svojim dioničarima, otrag blizu dvije godine, i poslije nego je od Talijanske vlade dobila 13 milijuna lira, ipak je morala da propadne. Tko zna hoće li njezin pad imati odraza na Jadran-sku Banku u našoj državi?

Brojne prijave proti raznim žandarmijskim narednicima u sjevernoj Dalmaciji, koji su batinali i proganjali Hrvate republikance, leže neřešene kod suda i kod žandarmijskih komanda. Hoće li se to već jednou u interesu pravde riješiti, a ono, koji to riješenje zatežu, pozvati na odgovornost?

Zapljena Beogradskih novina radi Radićeva govora. Beogradsko je policija zapljiljena sve novine, koje su donijele govor našeg predsjednika Stjepana Radića u Stubici. Poslije toga je zapljena lista dignuta, ali je policija unatoč toga nagnadno opet sve listove zapljiljena.

„Hrvatski Radiša“: Izasao je novi broj lista 19 sa slijedećim sadržajem Dr. Ernest Müller: Problem autoriteta:

a) **Mladi Radiša:** August Šenoa:

Budi svoj; Čemu nas uči povijest; Narod bez škola, jest narod bez budućnosti; Duševni junaci; Duvanjska himna; Kako se dobiva guma ili kaučuk; Sjutra bit će bolje; Zlano doba; Svašte i šale.

b) **Prilog našim iseljenicima i povratnicima u Americi;** Ilv. Radiša u N. H. Z. u Pittsburghu, priđodom tridesete objetnice njezina osnuttka; Osnutak grane Hrv. Radiša u New Yorku; Zvanične vijesti; Anketa o iseljeničkom pitanju u Zagrebu; Koješta iz svjetla seljenja.

List je uredijvan kao privredno odgojni puljemescnik, pa se bavi sa svim pitanjima koja u ovaj dje-lokrug zasijaju. Godišnja pretplata Din. 40.

Gradske vijesti.

Otečavanje izvoza Bauksita.

Ovi dani su stigli u Šibenik delegati engleskog društva „Levant Compagnie“ iz Londona, da upute ponovo rad na kopanju bauxita u Drnišu. Društvo je sada uspostilo oko 200 radnika, a taj rad bi tako proširilo

da bi u najkratcu vrijeme u Drnišu

radilo do 650, a u Šibeniku do 100

radnika na „crvenoj zemlji“, kako

narucište je već i parobrod,

koji će da izveze do 800 vagona bauxita u Ameriku. Da se i kopani-bauxit može iz Drniša na more

u Šibenik prevesti, englesi su dobili

dovoznu od uglijenokopu „Monte Promina“, da ga mogu, kao i do suda,

prevažati njegovom željezničkom pru-

gom „Velušić“. Ali tomu pravi po-

teskoče Željeznička Direkcija u Splitu,

s motivacijom da se tpm velušičkom

prugom nije vozilo, već 6 mjeseci,

pak da ju trebu popravili najprije, a

teh onda voziti. Koliko bi se s tim

popravkom razteglo nije teško pogoditi.

Tu bi trebale najprije komisije,

nadmakomisije, pregledi, načrti, obra-

cni itd., tako da bi se to razvuklo

... Bog zna dokle. -- Po mišljenju

pak stručnjaka, prevažanjem preko

te pruge bi se ipak moglo odmah

započeti, a kroz to i prugu popravljati, ondje gdje se to pokaže potreb-
njam. Takо se radi na brzovoznim
štrekama, pa zašto se to nemože i
na našim lokalnim. Željeznička Di-
rekacija u Splitu mora to dozvoliti i
tako upriličiti, da se odmah započne

prevažanjem i da se uposi, toliki

broj radnika, koji u sjev. Dalmaciji

gladuju i kojima je jedini spas da

on bude ostavljen u Šibeniku. Pošto je

bilo da ipak netko podje na

Carinarnicu u Korčuli, premješten je iz Šibenika g. Vranjican.

Ovoga puta brzina, kojom je Generalna

Direkcija Carina u Beogradu, doni-
jela drugo rješenje, na koje u nor-

malnim prilikama treba čekati i po

nekoliko mjeseci, -- upravo zadiv-
ljuje. U sumib 12 dana naredila,

došlo da u našim krajevinama potroši silu para, ne naupusti kao i da se Željez. Direkciju u Splitu ne bi prigovorilo, da ona hoće time da šikanira Šibenik, ona je dužna naći način, da „Levant Compagnie“ odmah započne sa prevlažanjem bauxita u Šibenik.

Težačka Zadruga, kako nas obavješćuju, ne plaća nikada uvozne taksu na robu, koju ona prima i uvoža u našu općinu. Ako je tomo tako, od kuda i kojim pravom ona uživa taj privilegij, a na štetu općine, te Šrgovac, koji redovito i po dužnosti plaćaju takove takse? Kojim riješenjem i čijim ovlaštenjem jedna zadruga, koja je skroz trgovacko poduzeće, biva poštovana od naplaćivanja zakonitih pristojbina? Kako bi se općina uzdržavala i svoje potrebe podmiridala, kada i trgovci ne bi plaćali takse? Općinska je uprava, bez obzira na partajičke razloge, dužna da to uredi i uljera zaostale takse, ili da ih i za sve druge ukine.

Kosovo-Split Kumanovo-Dubrovnik. Pred par dana imali smo prilike, u našoj luci vidjeti finansijski parobrodi, obojeni sav bijelom bojom i s tri desetak finansijskih stražara na njemu. Kogod je to video svak se je čudio lukusu u velikim troškovima, koje država mora podnijeti da izdržava takovih ladija. Drugi i jače države su prije nas držale te parobrodiće za finansijsku službu, ali sigurno sa polovinom troška. Nego to bi se moglo i oprostiti donekle nadležnim, jer nemaju dovoljno prakse, ali se nikako ne može oprostiti, niti rastumačiti, koji ih je cilj vodio, kada su tim finans parobrodićim izmenjili imena, koja su oni nosili po lukama pripadnosti naime: Split i Dubrovnik, u Kosovo i Kumanovo. Ili je zar Split i Dubrovnik, manje častan i rodoljuban, nego Kosovo i Kumanovo? Ili će pak i to biti u intere-u državnog i ideje sporazuma?

Vojnik izazivlju. Ima već nekoliko većeri da nekoliko vojnika izaziva gradjanstvo i traži zadjevice. Poznajemo ozbiljnost Komandanu mjesca i vjerujemo, da će on tomu stati na kraj.

Skupština mjesne organizacije hrvatske seljačke republike stranke u Šibeniku, obdržavati će se u subotu na večer u 7 sati (25 tek. m.) u društvenim prostorijama, pa su članovi i ovim putem od odbora umoljeni, da svet većeri pristupe.

Hrvatska Narodna Omladina pozivlje sve svoje članove na redovitu skupštinu, koja će se držati dana 26. tek. m. u Nedjelju u 10 sati iz jutra u prostorijama Hrvat. Omladine.

Sa carinarnice. Obavješteni do-
našumo bez komentara. Pred 20 dana od prilike, bio je g. Bajlo pre-
mješten odavale na carinarnicu u Korčuli. Odluka o premještanju mje-
šte da odmah bude urečena, pridr-
žana je u carinarnici 12 dana. Za
to je naravno doznao g. Bajlo, do-
mah skočio do svojih moćnih moć-
nih rođaka i isposlovao da on bude ostavljen u Šibeniku. Pošto je
trebalo da ipak netko podje na

Carinarnicu u Korčuli, premješten je

iz Šibenika g. Vranjican.

Ovoga puta brzina, kojom je Generalna

Direkcija Carina u Beogradu, doni-
jela drugo rješenje, na koje u nor-

malnim prilikama treba čekati i po

nekoliko mjeseci, -- upravo zadiv-
ljuje. U sumib 12 dana naredila,

jedan premjestač i povukla ga, pa opet izdala novi Brza su naša braća kada se radi o njihovim mljenicima.

Nepravda koju treba ispraviti. Doznajemo da je g. Oskar Ivan kobarski nadzornik u Šibeniku, premešten u Split, kao referent pri Županijskoj Oblasti. I ako tobože unapredjen, učinjeno mu je ve-
liku nepravdu time, što je svrstan u III. kategoriju činovnika, kao zvaničnik ili kao prist podvornik, premda bi imao pravo po kvalifi-
kama, po školama, koje je svršio, te po mjestu kojega pokriva, da bude uvršten u I kategoriju u koju su uvršteni njegovi kolegi i to bez onih visokih, stručnih škola, koje je g. Ivan svršio. — G. Ivan nije naš istomisljenik, ali sasvim tim poduze-
mo naš glas prosvjeda, nad tom nepravdom radi pravde i objektiv-
nosti i jer smo uvjereni, da mu je ta nepravda nanešena „preporukom“ nekih radikalnih gromovnika, pred kojima je on znao da se muški isprsi, kada su stali da prigovaraju njegovom patriotizmu. — I zemlj-
radnici, koji su g. Ivanom dosta gube, i kojima je on puno dobra učinio, morali bi da proslijedu proti ovoj nepravdi učinjenoj gosp. Ivanu.

Budni saveznik. Tu skoro je naša ratna mornarica uzduž naše obale, obavljala obične vježbe i manevre, u isključivo našim voda-
ma. Ko zna kako i odkle, najednom se je pojavila talijanska oklopnača „Feruccio Feruzzi“, pa je zaploviv našim vodama pratila i motrila vjež-
be naše mornarice sve do Splita. To se ne bi moglo dogoditi, među drugim državama, ali između nas i naše saveznice s kojom imademo i „Pakt prijateljstva“ i koja brižno i očinski pazi i briga se za nas, imali bi smatrati, kao „Čin ljubavi i prija-
teljstva!“

Osudjen radi Hrv. zastave. Martinović Joso pk. Roka iz Zlovela bio je po policiji osudjen i 4 dana zatvoren, radi toga što je u svom rodnom mjestu, na seljačkom kopiju, voljno sviju seljanu, razvio Hrvatsku zastavu. Ljudi božji, gdje je živimo? Kada ovakove stvari prijavljamo Srbijancima, oni nam naprostio ne-
vjeruju, da može na vlastima biti hrvatske zastave.

Javna zahvala.

Hrvatskoj Nar. Omladini

Sibenik

*Kod teške nevolje koja nas je zadesila prigodom prerane i nenaravne smrti, našeg nezaboravnog i neprežaljenog sina, braća i soga pok. Vice Kunčića, koji pogibe od razbojničke ruke, Uzdanica naša, hrvatska naša Omladina nije prepustila časa da svoj čovječji i domovinski osjećaj izkaže dostojno, kao što je dostojno i djelo Njihovo nije marila za trošak i dangubu da što bolje pusti usponu svog poginulog druga omla-
dinca.*

Otat unesrećenog, za se i ostale, nema dovoljno rijeći za da, na Vaše djelo može izraziti svoju harnost. Sjećanje na Vas bit će nam trajno, doživotno kao što je i naš hrvatski osjećaj.

Bog Vas obdario!

Ožalošćeni otac

KUNČIĆ IVAN.

Šibenik, 21 rujna 1924.

„DRINA“ najbolji sapun

Proizvadja sliedeće specialitete:

SAPUN

MARSEILLE bijeli i žuti
DRINA extra žuti
ZELENI BARI

Cijene umjerene — Poslužba tačna — Pakovanje u sanducima — Solidnim trgovcima prodajemo na isplatu uz pritek
„DRINA“ tvornica sapuna i svijeća d. s. o. j. u Šibeniku.

M. Gilg - Sisak



Tvornica tambura.

Izrada solidna. — Umjerene cijene. — Na upit šalje se sve upute.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA GENOVA.

GLAVNO ZASTUPSTVO za JUGOSLAVIJU
ZAGREB — Petrinjska ulica 6.

Najbrže Pruge za Jugoslavenske Iseljenike
slijedeći odlašci:

za Brazil — Uruguay — Argentinu:

S.S. „Taormina“ 25. Septembar

S.S. „R. Vittorio“ 30. Septembar

S.S. „America“ 8. Oktobra

za Srednju Ameriku Ekvator-Peru-Chile:

S.S. „Bologna“ 24. Septembar

(Mjesečna Pruga)

za Australiju

S.S. „Palerino“ 1. Oktobra

(Mjesečna Pruga)

za Sjevernu Ameriku

S.S. „Duilio“ 10. Oktobra

Putovanje željeznicom iz Zagreba do

Genove traje 24 sata. — U Genovi neva

kanterane. Počinje upute daju pismo

glavno Zastupstvo u Zagrebu i Podzastup-

stvo i održati

Beograd, Dubrovnik, Split i Šibenik.

NB. Interna parobrona i danii odlazaka

utijenjati će se

Producenzi i trgovcima vina.

Nove prvovrne hrastove vinske baćve, lakojuer i sa pocinčanom obrućima, dobava odmah sa skladista uz najjeftinije cijene.

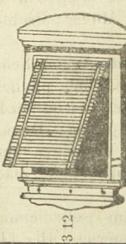
Traže se preprodavači za Hrvatsko primorje Dalmaciju i Otoke ponude slati na:

ZAGREBAČKA TVORNICA BAĆAVA D. D.
ZAGREB. I. Pošt. pratilac 162.

KOVINE

rogove, papke, kosti, dišku, vunu, vinski kamen, kupuje, VREĆE po Din. 4. komad prodaje Dion. dr. za promet sirovina, Zagreb.

Poštovanjem VELJKO MOSKOVIC.



ROLLOA

u svakoj vrsti i to:

čeličnih „Eslingovih“ od drveta — — —

žaluzije i od platna — — —

šalje, svaka vrsti roba za umjetne bravare i teretnih liftova.

Silvester Bernold, Novi Sad.

Telefon 234, preko puta Gasfabrike. Osnovana god 1855.

Filiala: BEOGRAD, Dositejeva ulica 51.

Papirnica i prodaja novina JOSIP DELFIN

SIBENIK

Trgovina papira, pišačeg i risačeg pribora. — Bogato skladište školskih predmeta na veliko kao i raznovrsnih razglednica.

CIJENE RAZGLEDNICAMA:

U krasnim bojama: cvjeće, djeca, glave itd. Din. 45 —

U krasnim bojama: ljubavne 45 —

Cvjeće bogato sortirano u prekrasnim bojama 45 —

Čestitke zlatorezne u bojama dobro sortirano 50 —

Ukusno izradjeno sa umjet. cvjećem i nadpisom 150 —

Sretan Božić i Nova Godina dobro sort. u bojama 45 —

Iz priode I. vrst. bogato sortirane 60 —

Cijene razumijevaju se za 1.0 komada. — Robu šaljemo uz pouzde ili uz unapred prepričani novac. Pakovanje ne zarađujemo.

Nedvojbeno obilježja

Pravog :FRANCKOVOG: dodatka kavi i to:
i Franck i milince naročito se ističu na
smjeđe-plavo-bijeloj etiketi, za kutije.
Pravi :FRANCK: a milincem nadaknijiv je u
svom teku i ladačnosti.



Opleteni bocuni

(demižone) u svakoj

količini od 3 do 50 litara razasili poštom
ili željeznicom uz najjeftinije cijene. Veliki izbor staklene, porculanske i lukusne robe.
STAKLENE PLOČE svake vrsti,
brušena i nebrušena OGLEDALA.

REX i ULTREFORM boce i lonce za ukuhavanje voća i peproruča
Staklana VJ. FRANZ, Zagreb

Jelačićev trg. 7.
Specijalno skladište lječničkih boćica i
laboratorijskih robe.



(Polhraniti)

3.

(Nastavak slijedi).

Uredovni satovi Dra. Nekrića

Oho, gospodo mojo, pa dvojica odjednom? Ali s takovim redarstveno zbrajenim kurjim očima ne bi svrlo ni jedan čovjek trčkaroti, odakle je pronađen kukiro. Ta to niješ više obične kurje oči! Ta to su debeli potopliti vojničkih bakandža. Iz tog bi se moglo praviti pucata za kabancice. Ali milijon i milijon puta prokušani kukiro-meleme na kurje oči odstranjuju umekšavajućim djelovanjem u male dana kurje oči svake vrste, kao i roženice, žuljeve, bradavice i to bez rezanja i izjeđanja. Taj je melem izvrstan i kao što sm kaza, djeluje odmah nakon dva do tri dana. Njime se boli odmah ublažuju. Upamtite si i ubilježite stih: „Bili žuljevi s manje ili više bol, oni će lječe samo pomoći kukiro“. Ujedno vam prepričujem, da primite do znanja blagotvorno djelovanje kukiroa. Za njegu i čišćenje nogu je kukiro najbolje sredstvo. Ako vi pravilno upotrebljavate to sredstvo, onda na Vašim cijenjenim nogama ne će stvariti više nikada te dosadne rožnate napržice. Onda će te moći stupati bez stroha, da će Vas ne nože nožljuti ili izraniti. Oba ova glasovita preparata dobijete u svakoj većoj drogeriji. Al pazite na zaštiti znak: „Pijetlova glava s nogom“ u tohožnje preparete, koji su navodno isto tako dobiti, najenergičnije vraćaju. Nabavite si još davaus poučnu brošuru „Ispravna njeza nogu“. Poštačuju slijedi besplatno i prosti o poštarnu putem tvrtke

HUGO BULLY, BEOGRAD (JUGOSLAVIJA) JAKŠIĆEVA II.

Pravi, čitavim svijetom proslavljeni, milijon i milijon puta prokušani Kukirol-proizvodi, dobijaju se u svim većim ljekarnama i u svim boljim drogerijama uz cijenu od Dinara 18 — po jednoj kutiji Kukirol-melema za kurje oči i uz cijenu od Dinara 1250 po jednom zanudu Kukirol-kupke za noge. U mnogim će se trgovinama prodavati uz jeftinije cijene patovirne mašli pravib Kukirol-proizvoda. Vraćaju dotične proizvode natrag, jer je to u Vašem interesu i pazite na to, da Vam ne dolaze u ruke bezvrijedni preparati, koji nose natpise kao „isto tako dobro“. Od Kukirola nema boljih. Samo su oni pravi, koji nose zaštiti znak: „Pijetlova glava s nogom“.

Nao Vam znanstveni odin, koji stoji pod vodstvom starog i iskustnovi lječnika
šalje besplatno na zahtjev, uz pripoznajanje poštarnu za odgovor savjete i obavijest

na sva pitanja, koja se odnose na njegu i bolesti nogu.

KUKIROL-FABRIK, GROSS-SALZE BEI MAGDEBURG (DEUTSCHLAND).